

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Procedure)

เรื่อง : การประเมินความเสี่ยงและโอกาส
หมายเลขเอกสาร : EP-18
สำเนาฉบับที่ :

เอกสารควบคุม
 เอกสารไม่ควบคุม

ผู้จัดทำ	ผู้ตรวจสอบ	ผู้อนุมัติ
(นางสาวดารารัตน์ รื่นรัมย์สุข)	(นายเจนจบ สุขสด)	(นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ)
ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การ วิเคราะห์มลพิษและสิ่งแวดล้อม	ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อม (EMR)
วันที่ ____/____/____	วันที่ ____/____/____	วันที่ ____/____/____

ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม Environmental Procedure	แก้ไขครั้งที่ : 01	หน้า 3 จาก 6
	วันที่มีผลบังคับใช้ : 28 ธันวาคม 2561	
เรื่อง : การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	หมายเลข : EP - 18	

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ทราบถึงความเสี่ยงและโอกาสด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น
- 1.2 เพื่อจัดการความเสี่ยงและโอกาสด้านสิ่งแวดล้อมให้บรรลุเป้าหมายของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
- 1.3 เพื่อสนับสนุนโอกาสที่จะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อม

2. ขอบเขต

ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมนี้ครอบคลุมถึงการประเมินความเสี่ยงและโอกาสด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น

3. คำจำกัดความ

- 3.1 กรมฯ หมายถึง กรมควบคุมมลพิษ
- 3.2 คณะทำงานฯ หมายถึง คณะทำงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ
- 3.3 ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ในลักษณะความผิดพลาด ความเสียหาย ความสูญเสีย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ
- 3.4 โอกาส หมายถึง เหตุการณ์ในลักษณะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ
- 3.5 การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมของกรมฯ รวมทั้งการกำหนดวิธีการดำเนินการในการจัดการกับความเสี่ยง

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 4.1 ผู้แทนคณะทำงานฯ ของกรมฯ ร่วมกันพิจารณาในการระบุความเสี่ยงและโอกาสด้านสิ่งแวดล้อมของกรมฯ ลงในแบบประเมินความเสี่ยงของระบบสิ่งแวดล้อม (F-EP-18/1) โดยใช้ข้อมูลต่างๆเหล่านี้
 - ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นภายนอกและภายใน
 - ผลของการศึกษาความต้องการและความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 4.2 ผู้แทนคณะทำงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน พิจารณาในการระบุความเสี่ยงและโอกาสด้านสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานตนเองลงในแบบประเมินความเสี่ยงของระบบสิ่งแวดล้อม (F-EP-18/1) โดยใช้ข้อมูลต่างๆเหล่านี้
 - ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นภายนอกและภายใน
 - ผลของการศึกษาความต้องการและความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - ลักษณะปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของกรมฯ
 - กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่กรมฯต้องปฏิบัติตามหรือควรปฏิบัติตาม
- 4.3 ผู้แทนคณะทำงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน ประเมินความเสี่ยง โดยใช้เทคนิควิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยงต่อกรมฯ และระบุผลการประเมินความเสี่ยงลงในแบบประเมินความเสี่ยงของระบบสิ่งแวดล้อม (F-EP-18/1)

กรมควบคุมมลพิษ

Pollution Control Department

ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม Environmental Procedure	แก้ไขครั้งที่ : 01	หน้า 4 จาก 6
	วันที่มีผลบังคับใช้ : 28 ธันวาคม 2561	
เรื่อง : การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	หมายเลข : EP - 18	

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยง มีดังนี้

ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และโอกาส

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	เคยเกิดขึ้นทุกวันหรือเกือบทุกวัน
4	สูง	เคยเกิดขึ้นทุกสัปดาห์หรือเกือบทุกสัปดาห์
3	ปานกลาง	เคยเกิดขึ้นทุกเดือนหรือเกือบทุกเดือน
2	น้อย	เคยเกิดขึ้นทุกปีหรือเกือบทุกปี
1	น้อยมาก	ไม่เคยเกิดขึ้นใน 5 ปีที่ผ่านมา หรือยังไม่เคยเกิด

ระดับผลกระทบจากความเสี่ยง

ระดับ	ผลกระทบความเสี่ยง	คำอธิบาย
3	สูง	1. ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของกรมฯมาก หรือ 2. ทำให้ผิดกฎหมายหรือข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หรือ 3. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมล้มเหลวหรือไม่มีประสิทธิภาพอย่างสิ้นเชิง หรือ 4. ทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมาก
2	ปานกลาง	1. มีแนวโน้มที่จะทำให้กรมฯถูกร้องเรียน หรือ 2. มีแนวโน้มที่จะทำให้ผิดหรือเกือบผิดกฎหมายหรือข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หรือ 3. ทำให้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่มีประสิทธิภาพ
1	น้อย	ทำให้การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมไม่ได้ผลตามต้องการหรือล่าช้าไปบ้าง แต่ยังสามารถควบคุมได้

ระดับผลกระทบจากโอกาส

ระดับ	ผลกระทบจากโอกาส	คำอธิบาย
3	สูง	1. สร้างหรือเพิ่มชื่อเสียงให้กรมฯ 2. ทำให้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพสูงขึ้นมาก
2	ปานกลาง	1. สามารถนำไปต่อยอดให้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ 2. ทำให้กรมฯได้รับงบประมาณสำหรับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
1	น้อย	ทำให้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพได้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณหรือบุคลากรเพิ่ม

การคำนวณระดับความเสี่ยงโดยใช้สูตร

ระดับความเสี่ยง (Risk) = โอกาสที่จะเกิด x ผลกระทบจากความเสี่ยง

ระดับโอกาส (Opportunity) = โอกาสที่จะเกิด x ผลกระทบจากโอกาส

ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม Environmental Procedure	แก้ไขครั้งที่ : 01	หน้า 5 จาก 6
	วันที่มีผลบังคับใช้ : 28 ธันวาคม 2561	
เรื่อง : การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	หมายเลข : EP - 18	

4.4 ผู้แทนคณะทำงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน คำนวณระดับความเสี่ยง ลงในแบบประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ (F-EP-18/1) โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

- ตารางระดับคะแนน

ระดับคะแนน	ระดับความเสี่ยงและโอกาส
1 - 5	ต่ำ
6 - 10	ปานกลาง
11 - 15	สูง

- ระดับผลกระทบจากความเสี่ยงเท่ากับ 3 พิจารณาให้เป็นระดับความเสี่ยงสูง

4.5 ผู้แทนคณะทำงานฯ ของแต่ละหน่วยงานนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินระดับความเสี่ยงมาพิจารณาหาวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินการต่อความเสี่ยง ลงในแบบประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ (F-EP-18/1) โดยพิจารณาตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

- ป้องกันความเสี่ยง โดยป้องกันที่สาเหตุของความเสี่ยงนั้นไม่ให้เกิดขึ้น
- กระจายความเสี่ยง โดยการลดความเสี่ยงของกรมฯลง และส่งต่อความเสี่ยงนั้นให้กับผู้อื่น
- ลดความเสี่ยง โดยการลดโอกาสการเกิดหรือผลกระทบจากความเสี่ยงลง
- ยอมรับความเสี่ยง โดยการไม่ดำเนินการใดๆกับความเสี่ยง (มักใช้กับความเสี่ยงระดับต่ำ)

4.6 ผู้แทนคณะทำงานฯของแต่ละหน่วยงาน นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินระดับโอกาสมาพิจารณาหาวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินการต่อโอกาส ลงในแบบประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ (F-EP-18/1) โดยพิจารณาตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

- นำโอกาสไปเสริมสร้างระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
- นำโอกาสไปเสริมสร้างชื่อเสียงให้กับกรมฯ

4.7 ผู้แทนคณะทำงานฯของแต่ละหน่วยงาน ส่งแบบประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ (F-EP-18/1) ของแต่ละหน่วยงานให้ผู้อำนวยการ สำนัก กอง ศูนย์ ตรวจสอบต่อไป (ถ้าเป็นแบบประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ (F-EP-18/1) ของระดับกรมฯ ส่งให้ EMR ตรวจสอบ)

4.8 ผู้แทนคณะทำงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน พิจารณาลำดับก่อนหลังของการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาส โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- การดำเนินการที่มีอยู่แล้วหรือควบคุมตามระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
- การดำเนินการที่ยังไม่เคยมีการดำเนินการใดๆแต่สามารถเริ่มดำเนินการได้ทันที
- การดำเนินการที่ยังไม่สามารถดำเนินการใดๆได้เนื่องจากต้องรอความพร้อมต่างๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ เป็นต้น

4.9 เมื่อได้รับอนุมัติวิธีการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาสแล้ว ผู้แทนคณะทำงานฯของแต่ละหน่วยงานสื่อสารวิธีการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และควบคุมให้มีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้

4.10 ก่อนที่จะมีการประชุมทบทวนระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมฯ ทุกครั้ง ผู้แทนคณะทำงานฯของแต่ละหน่วยงาน ติดตามผลของการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาส

ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม Environmental Procedure	แก้ไขครั้งที่ : 01	หน้า 6 จาก 6
	วันที่มีผลบังคับใช้ : 28 ธันวาคม 2561	
เรื่อง : การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	หมายเลข : EP - 18	

- หากพบว่าการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาสทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้แทนคณะทำงานของแต่ละหน่วยงาน จัดทำแบบฟอร์มรายงานการไม่เป็นไปตามข้อกำหนด (F-EP-12/1) ส่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาสดำเนินการแก้ไข ตามระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง การไม่เป็นไปตามข้อกำหนด การปฏิบัติการแก้ไข และปฏิบัติการป้องกัน (EP-12)

4.11 ก่อนที่จะมีการประชุมทบทวนระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมฯ ทุกครั้ง ผู้แทนคณะทำงานของแต่ละหน่วยงานติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลที่ใช้ในการระบุความเสี่ยงและโอกาสด้านสิ่งแวดล้อมในข้อ 4.1 และ 4.2 หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อมูลความเสี่ยงและโอกาสที่ระบุไว้ในแบบประเมินความเสี่ยงของระบบสิ่งแวดล้อม (F-EP-18/1)

4.12 ผู้แทนคณะทำงานของแต่ละหน่วยงาน นำผลของการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาส และการเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงและโอกาส (ถ้ามี) รายงานในการประชุมทบทวนระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมฯ ทุกครั้ง

5. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

5.1 เอกสารสนับสนุน

- 5.1.1 แบบประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ (F-EP-18/1)
- 5.1.2 แผนการบริหารความเสี่ยง (F-EP-18/2)

5.2 เอกสารอ้างอิง

- 5.2.1 มาตรฐานระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14001 (6.1.1)
- 5.2.2 ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง การไม่เป็นไปตามข้อกำหนด การปฏิบัติการแก้ไข และปฏิบัติการป้องกัน (EP-12)
- 5.2.3 ระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง การกำหนดบริบทองค์กร (EP - 19)

6. การจัดเก็บบันทึก

ลำดับ	ชื่อ	หมายเลขเอกสาร	วิธีการจัดเก็บ	ระยะเวลาจัดเก็บ	สถานที่จัดเก็บ	ผู้รับผิดชอบ
1	แบบประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ	F-EP-18/1	เรียงตามลำดับก่อนหลัง	2 ปี	ศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์มลพิษและสิ่งแวดล้อม	ผู้ควบคุมเอกสาร
2	แผนการบริหารความเสี่ยง	F-EP-18/2	เรียงตามลำดับก่อนหลัง	2 ปี	ศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์มลพิษและสิ่งแวดล้อม	ผู้ควบคุมเอกสาร